

Priloga vsaki številki
je vsaka s polno
malo in v Mariboru
s polno majo na dan
to ceno leta 1.4.
in pol leta 2.
in četrt leta 1.

Priloge se polno
opremljuje v tiskarstvi
in. Čisto, korektno
tiskano let. 1. let
polno do odpora.

Priloge listov, ki
imajo svojo do-
stojno list brez po-
sredstva naročnika.

SLOVENSKI

GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Priloge listov, ki
imajo svojo do-
stojno list brez po-
sredstva naročnika.

Priloge se polno
opremljuje v tiskarstvi
in. Čisto, korektno
tiskano let. 1. let
polno do odpora.

Priloge listov, ki
imajo svojo do-
stojno list brez po-
sredstva naročnika.

Priloge se polno
opremljuje v tiskarstvi
in. Čisto, korektno
tiskano let. 1. let
polno do odpora.

Štev. 34.

V Mariboru, dne 25. avgusta 1904.

Tečaj XXXVIII.

Pismo iz Slovaškega.

II.

V zadnjem pismu sem vam opisal nekatere žalostne razmere »medzi tymi Slovákmi«. Končal sem v pomirljivem akordu in rad bi ubral danes veselejše strune, ko bi se le dalo. Vendar sem našel nekaj veselih pojavov in nekaj posebnega tudi za naše mladeniške zveze in mladeniške shode. Najprej pa vam moram razložiti, kako Slováci sebe, svoj jezik in svojo domovino imenujejo.

Slováci se kot narod imenujejo Slováci, rod Slovákov. Toda oni ne pravijo, da govorijo slovaški jezik ali da bi bili doma na Slovaškem, ampak oni govorijo »slovenski« ali »slovenščino« in svojo domovino imenujejo »Slovensko«. Zato pa nas Slovence v »Združeni Sloveniji« imenujejo »Slovínce« in naš jezik »slovínski« ter domovino »Slovínsko«.

Te dni si je ogrski državni zbor po poldrugoletnem obstrukcijskem delu vzel počitnice. Slovaški časniki želijo poslancem »srečno pot« v tem smislu, da bi nikdar ne prišli nazaj. Zakaj za nemadžarske narode so zadali ti poslanci smrtne udarce. Pri vojaščini se ne sme več čuti nemadžarska beseda, a nemadžarske ljudske šole se bodo morale celo pomadžariti. Proti zadnjemu nasilstvu se še sicer upirajo posamezni narodi, zlasti Rumuni, ki še držijo najbolj po koncu glave, ker imajo svoje narodne škole, dočim so pri drugih narodih sami madžarski ali madžaronski škole. Rumuni pozivljejo tudi vse nemadžarske narode k skupnemu pro-

testu ter se zanašajo zlasti na Srbe in Slovake. O Rusinih so že obupali in tudi na Nemce se ne zanašajo, da bi se protivili tej madžarizaciji. In tako je lahko mogoče, da se v kratkem času niti katekizem ne bo smel več poučevati v nemadžarskem jeziku in ravno tako čez nekoliko časa ne pridigovati drugače kakor madžarski. To bi bil seveda silni udarec naučnega ministra Berzeviczege. Zato pa Slováci želijo poslancem srečno pot, da bi jih ne bilo več nazaj. Zakaj za blagor ljudstva niso storili ničesar, a nemadžarske narode so le morili. Zato se pa širi na Ogrskem zelo socialna demokracija. Ker so socialni demokrati vsaj na videz pravični proti nemadžarskim narodom, zato je tudi izmed Slovákov že okoli 8000 socialnih demokratov, ki imajo tudi dva slovaško pisana časnika: »Staviteľsky Robotnik« za delavce in »Slobodno Slovo« za kmete. Tudi katoliški slovaški listi kažejo na dejstva, da se na social-demokratskih shodih govori v vseh pokrajinskih jezikih, dočim se na katoliških shodih govori le madžarski.

Tako so Slováci tudi v verskem oziru v nevarnosti, kakor tudi rusinsko prosto ljudstvo odpada v ruski razkol, ker noče poslušati svojih madžaronskih duhovnikov ter njih madžarskega bogoslužja, kakor sem omenil že v zadnjem pismu. To piše tudi »Budapesti Hirlap«. Pisatelj članka najprej hvali maloruski ali rusinski narod zato, da opušča svojo narodnost ter se pretvarja v Madjare; potem pa z boleznim srcem teži, da se začinja »medzi tymo slachetnym narodom«, kakor prestavlja to slovaški list, razširjati »ruski

razkol«. Pred par leti, piše ta madžarski Hirlap, se je pokazalo to zlo v občini Sačal, zdaj je postala žrtev te boleznih občina Iza in nedavno je naznanil budinski pravoslavni biskup, da je imenoval Gerasima Petroviča za pravoslavnega popa omenjene občine.

Vse to se dogaja z ubogim rusinskim narodom, ki je zapuščen in zaničevan od svetne duhovne inteligence. In vendar hočejo madžarski prenaspetneži spraviti tudi slovaški narod tako daleč.

Slováci imajo namreč naši družbi sv. Mohorja podobno društvo sv. Adalberta (Vojteha). Zdej pa hočejo Madjari in slovaški madjaroni, da bi se to društvo opustilo, njegovo premoženje pa prepustilo madžarskemu enakemu društvu sv. Štefana, ki bi naj odslej skrbelo tudi za Slovake ter jim izdajalo madžarske knjige. To bi bilo tako, kakor da bi se opustila družba sv. Mohorja ter njeno premoženje dalo nemški družbi sv. Jozefa v Celovcu, ki bi naj odslej izdajala tudi za Slovence nemške knjige. Proti temu drznemu napadu se še društvo sv. Adalberta krepko upira, in je upati, da zmaga. Zlasti novi sourednik »Katoliških Novin« Fr. M. Rudolfsky, ki je ta stari slovaški list — 55. letnikov — zopet poživil, se z vso silo svojega peresa obrača proti grobokopom društva sv. Adalberta ter končuje svoj članek tako-le: »Ako pa izgubimo to bitko, pa bomo apelirali v Rim; pojdemo v večno mesto, potrkali bomo na vrata Vatikana; potežili se bomo, da se nam dela krivica, a od namestnika Kristusovega, ki vlada v duhu Jezusa Kristusa, bomo prosili pravico in pravičnost za katol. Slovake.«

Listek.

Kristus ali Luter.

(Priprave. Iz hrvatskega prevel I. V. Starogoraki.)

(Konec.)

»Bogu na hvalo in na ljubav sinu«, sta govorila dobra roditelja, ko sta se pekla pri solnčnih žarkih na polju. Nista se bala dela in trpljenja, samo da dobita denarje za svojega sina. Ko je dovršil z dobrim uspehom gimnazijo, poprosi stariše, da ga pustijo v višje šole. Prosil je tako dolgo, da sta mu dovolila.

»Naj Vas ne boli, kar potrosita za mene«, je govoril Pavel roditeljema. »Vse Vama vrnem, ko dovršim šole.«

»Naj te blagoslovi Bog, sinko. Če nas je stalo že toliko, pa še idi dalje«, govorila sta roditelja.

Težkim srcem se poslovita oče in mati od sina, ki jima je tako prirastel na srce. Vedela sta, kaj se godi v velikih mestih in da se posebno prezira vera, ter da se živi tam slabo življenje. Ni toraj čudno, da sta se bala za sina.

»Sinko, naj ti bo vera vedno sveta«, reče mu oče pri slovesu. »Ostani ji zvest in žrtvuj raje vse, nego da zapustiš vero. Poštenje in vera naj bo tvoje geslo. Ne drvi

že častjo, ker ona je polzka, a pravo slavo si pridobi oni, ki pravično dela.«

S temi besedami so se poslovili. Pavel je šel v S. Francisko, da si pridobi na tamošnjem vseučilišču znanje pravnika, spremljan od očetovega in materinega blagoslova.

Učil se je marljivo in vse bi bilo dobro, da se ni enkrat vmešal v prepis s svojimi drugovi. In to ravno radi vere. Drugovi so se mu rogali, rogali njegovi veri, poštenju in odkritosrčnosti, česar že oni niso več imeli. Rogali so se mu za hrbtnost, ker niso imeli poguma, povedati mu v obraz. Posmehovali so se mu, da je pobožen kakor ženica in iskren kakor dete. Od početka ni mnogo marjal za to, a nazadnje se pritoži pri profesorju. Ko profesor zve, zakaj se gre, postane kakor živ ogenj.

»Sramota«, začne vpiti »sramota, da so taki ljudje vseučilišni slušatelji«. Ali glede vere ga začne uverjavati, da se to le samo stare ženske verujejo, ker je zastarel običaj, ki se pristoja ljudem, ki nimajo nobene izobrazbe, a on je prerazumen, da bi se s tem smesil.

»Tudi jaz ne verjamem v te reči, in videli bode, da bo vaš razum našel pot k pravi modrosti«, skonča profesor.

Pavel odide s težkim srcem od svojega

profesorja in čuti, da se mu je nekaj — kakor sumnja vrinilo v srce.

Domisluje si, da je bil prej le preveč iskren in da je drugim preveč pomagal, a sebi malo. Mnogo se jih je kitilo z njegovim trudom, kakor sraka s papovim perjem, a on je bil pri vsem tem neznan. Odloči se, da spremeni svoje življenje. Videl je lepšo stezo, ki se mu je odpirala pred očmi. Občutil je novo moč — ter slednjič vstopil v protestantsko vero.

Ko se je ta prememba vršila v Pavlovem življenju, so molili njegovi roditelji za svojega sina.

Sedaj Pavlovi drugovi niso imeli več vzroka, da bi se mu rogali. V cerkev ni hodil, a z njimi se je družil pogostejše, govoril o vseh neumnostih kakor ti, nikoli pa ne o svojih nadah in stanu.

Staršem ni več pišal. Dan za dnevom so pričakovali od njega vesti, a ni je bilo.

Nekega dne prinese listonoša pismo, a ni bilo od sina. Znanec njihov je pisal, da je sin zapustil pravo vero in sprejel lutrovo.

Oče nasloni glavo na mizo in gleda prestrašeno pred se. Takega ga najde žena, ki se je povrnila s polja. Ko ga zagleda, takoj zasluti, da se je nekaj dogodilo.

»Kaj je dragi?« vpraša moža.

Luka je molčal in zaprl oči.

V resnici nimajo Slovaki nikjer razun v Rimu svojih zagovornikov. Najhujše pa je to, da ne dobi ljudstvo nikjer zadostne izobrazbe. Nekdaj so šli imeli Slovaki štiri slovaške gimnazije; vse to so jim Madjari že zatrli. Zdaj se nikje, na srednjih šolah ne sme niti čuti slovaška beseda. Nedavno so se se smeli vsaj bogoslovci učiti slovaščine v bogoslovskih semeniščih: budapeškem, ostrihomskem, nitranskem, banjskobistriškem, vacovskem, in spišskem. V teh so imeli svoje slovaške slovstvene krožke, kjer so se učili zasebno slovaščine v besedi in pismu. Danes so ti prepotrebni krožki na povelje škofijsko vsi zatreti, in jo kleriku, ki bi se drznil katerega zopet ustanoviti. Če se najde kak klerik, ki se na skrivnem uči slovaščine, se pa kot panslav izključi iz zavod. Mimogrede bodi omenjeno, da razvpijejo tudi najboljši ljudje na Ogrskem za panslava ali vseslovana vsakega Slovana, ki ni madjaron. Že če kak Slovak nagovori drugo osebo z »vi« namesto starega »oni so rekli« itd. je panslav.

(Konec sledi.)

Rusko-japonska vojna.

Port Artur.

Oči celega sveta so uprte sedaj na Port Artur, kjer bijeta dve armadi boj na življenje in smrt. Hrabri poveljnik trdnjave general Štesl je odklonil ponudbo naj se uda ter rekel: »Dokler bo ostal na utrdbah le eden mož, se bo Port Artur branil.« Japonci so dne 15., 17., 19. in 21. t. m. z nova napadli z veliko silo Port Artur, a so bili odbiti z ogromnimi izgubami.

»Novi Kraj«, ruski list v Port Arturu piše, da je pokopavanje mrličev v korist obeh bojujočih se strank. Na bojišču ostaja po tisoče mrličev, katerih nihče ne pokopava. Na redno pokopavanje vseh padlih vojakov niti misliti ni, ker je za to treba časa in varnosti pred sovražnim napadom. Ogromna množica mrličev, ki leže okoli Port Arturja, pri sedanjih vročini hitro gnije in okužuje obe armadi. — Port Artur je sicer odbil doslej vse napade. A napadalci lahko vse izgube dopolnijo z novimi silami, kar obleganim četam ni mogoče. »Novi Kraj« ceni število oblegajočih Japoncev na 100 000 mož. Rusov v trdnjavi je pa po dosedanjih izgubah komaj še 20 000. Da bi se pa Port Artur udal, na to ni misliti ob odločnosti generala Šteslja. A da bi Rusi odbili glavni napad, ki ga pričakujejo naslednji dni, za to bi bilo treba, da pobijejo vsaj eno petino Japoncev, drugače

se ti ne umaknejo. Gotovo pa je, da vojske tudi padec Port Arturja ne bo odločil. Odločilna bitka bo v Mandžuriji.

Kljub obleganju imajo v Kuropatkinovem taboru vedno poročila iz Port Arturja. Vsa poročila pa imajo ta smisel, da so Port Arturci pripravljeni na smrt, a se ne bodo udali. V Kuropatkinovem taboru vse misli bolj na Port Artur, nego pa na se. Gotovo je, da bo v let-pisih ruske armade bramba Port Arturja spadala med najsijajnejša dela. Ako tudi pade Port Artur, bo to le en dogodek v vojski, kajti potem se bo boril še Kuropatkin.

Kuropatkinov list »Vestnik mandžurskoj armii« ima dopis iz obleganega Port Arturja, kateri popisuje izbornost delavnost generala Šteslja in Kondratenka. Oba neprestano dopolnjujeta utrdbe. Nove utrdbe nastajajo na vseh gričih in celo na takih krajih, kjer so smatrali to prej za nemogoče. Dela, za katera so prej inženirji določili dobo več let, sta Šteselj in Kondratenko izvršila v štirih mesecih. Zgodovina ne bo pozabila teh junakov.

Vladivostok.

Češki kapelnik Jožef Spala piše iz Vladivostoka: O vojski ne smem mnogo pisati. Cenzura bedi nad vsako besedo, in mi smo se morali vsi zavezati s častno besedo, da ne bomo ničesar pisali domov, kar bi bilo v nasprotju z ruskimi vojnimi načerti. Mi tukaj mislimo, da bo vojska trajala še dolgo časa, tako dolgo, da bosta obe strani popolnoma izčrpali svoje moči in da se bodo Japonci še kesali, da so se dali od svojih prijateljev nahujskati za to vojsko. — V Vladivostoku so razpisane nagrade za one, ki vzamejo ali potope kako japonsko ladjo. Nagrada za štiri parnike z vojnim kontrebandom znaša en milijon rubljev. Častniki vladivostokega brodograjskega sodstva so se pa zmenili, da vse te nagrade darujejo za povečanje ruskega vojnega brodograjskega sodstva.

Na suhem.

Na mandžurskem bojišču je položaj neizpremenjen. Do odločilnega boja ni še prišlo. Japonci nočejo napasti Rusov. Radi bi izabili Ruse, da bi napadli njihovo armado v utrjenih liaojskih postojankah, a dosedaj Rusi niso šli na japonske linije, akoravno so jih poizkušali Japonci preslepiti, češ, da niso tako močni, kakor Rusi, ker je mnogo čet odšlo pred Port Artur. Sedaj bodo Japonci poizkušali obiti Ruse. Poročilo o zavzetju Dupindušavskega prelaza na vzhodnem krilu ruske armade potrjuje to podmeno. Japonci bodo poizkušali iz Cjanšana prodirati

proti Mukdenu, a iz Njučvana prodirajoče japonske čete groze, da obidejo Ruse na dasnem krilu. Sedanje deževje sicer zavira kretanja čet, a ko postane lepo vreme, se bo najbrže tudi na mandžurskem bojišču odločila usoda.

Ruski general Kuropatkin ima jako težavno stališče. Menda še vedno nima dovolj moštva, ker se ruska mobilizacija zelo počasi vrši. V Parizu so razširjene govorice, da Kuropatkin boleha in bo najbrže odpoklican. A ta vest je najbrže izmisljena. Priznati pa mora vsak trezen presojevalec, da je jako težko doseči uspehov v boju s sovražnikom, ki ima številnejšo, dobro izurjeno armado pod vodstvom spretnih častnikov in ki mu je dežela dobro znana.

Na morju.

Po najnovejših poročilih se je posrečilo samo nekaterim ruskim križarkam priti v Vladivostok. Druge ladije so se vrstile v Port Artur nazaj, iz katerega so zaporedoma že napadale japonsko brodograjske. Tretje so pa iskale pribežališča v nepristranskih lukah. Težko poškodovane bodo ostale v lukah, manj poškodovane pa bodo popravile hitro svoje poškodbe ter se zopet odpeljale. V luki Šangaj sta ruski ladiji »Askold« in »Grosvoj«, katere pa brani ruski konzul razorožiti, če ravno sta že več kot 24 ur v luki. Izgovarja se s tem, da sta lahko poškodovani in da se jima mora dati čas, da si poškodbe popravita. Japonci seveda zopet ugovarjajo. Zadeva še dosedaj ni končana. O ostalih dogodkih na morju poročajo »Naš Dom«.

Dopisi.

Iz Kapele. Dasiravno sem obljubil, da se ne bom oglašil prej ko v jeseni, ko pridem iz »fremda« domov, vendar me žene neka skrivna moč, da Vam, gospod urednik, moram poročati nekaj novic iz Kapele, katere mi je naznanil moj prijatelj Tine Barigelj. Ker je ta moj prijatelj Tine precej šaljiv, zato Vam, gospod urednik, poročam, kar iz zapisnika. »Meseca majnika«, začnjenja on, »imeli smo veselico. Dasi nas je vreme napralo do kože, vendar je bila udeležba precej obila. In ko bi ti, uboga para v nemškem Gradcu, vedel, kako krasno se je predstavljala igra »sv. Elizabeta«, bi se kar čudil.

Hitro po veselici mislili so naz naši najbližnji sosedi dati v »cajtenge«. Pa veš, ti ubogi piskrovečče, v tiste »cajtenge«, katere ti tako predrzno sodiš, da so nemsku-

»Pokaži, lažje trpiva oba, kakor jeden sam.«

Ona ga pogleda s prosečim pogledom in on ji izroči pismo. Mati ga prečita, prebledi in roke ji zdrhtejo. Nato ga molče položi na stol.

»Moliva zanj, da ga mati Božja ne zapusti. Več ne moreva.«

Ona ni hotela, da pokaže možu svojo bolelost.

Zvečer in zatem vsak dan vzameta v roke rožni venec in molita skupaj za svojega sina.

Rada bi šla roditelja k njemu in potrkala na srce svojega sina. Mogoče bi se usmilil, se vrnil na prejšnjo pravo pot, ko bi videl očeta zgubančenega od dela in žuljave roke, ko bi videl mokre oči in s solzami obliko lice svoje matere.

Šli bi radi, ali denarja ni bilo za potovanje. Vse, vse sta mu dala, kar sta krvavo pridelala. Šaj jima bo potem vračal!

Jedino sredstvo, ki je še bilo, da mu pišeta.

Oče vzame pero in papir in napiše:

»Dragi Pavle!

Mi dva sva tužna, ker si se odvrnil od naše svete vere. Rajši bi umrla, kakor da sva mogla doživeti kaj podobnega. Ali

tega nesmeva. Morava živeti, da moliva k Materi Božji za te, da se povrneš na pravo pot. Prosiwa, zaklinjava te, spreobni se, da te ne bo pekla vest, da si bil vzrok najine smrti.

Pozdravljata Te užaljena roditelja.

Poslala sta pismo s tisoč blagoslovi in čakala na odgovor.

»Ni mogoče, da bi tako otrpnil in nama ne odgovoril, ko zve, kako sva žalostna«, sta mislila roditelja in se tešila s čakanjem: »Jutri pride odgovor!«

Čakata, upata in molita rožni venec. Naposled pride odgovor — izšel se je v Kalifornijo.

In tako je bilo. Nemiren radi tega, da je zavrgel pravo vero, je hotel, da se ogne roditeljema, da pretrga vsako vez z njima. Pusti učenje in odide z nekaterimi drugovi v Kalifornijo, zemljo zlata.

Zlato je šel iskati, a zlato roditeljsko ljubav in vero je zavrgel.

Sreča mu je bila mila, našel je veliko zlata.

Bogat se povrne v New-York. Želja se se mu je spolnila. Življenje se mu je dozdevalo lepše, da ga ni nikdar lepše sanjal. Oholo se je sprehajal po mestu, njegovo ime se je govorilo, kot ime največjega bogataša.

Najboljše rodbine mesta so si štele v veliko čast, ako jim je bil gost.

Bili so pa tudi trenutki, da so ga spominjali na vero svoje mladosti in roditelje. Ali to je bilo malokdaj. Ni znal za vrnitev, ampak vleklo ga je le naprej.

Zlata je bil našel, zlata mora biti vsa njegova bodočnost.

IV.

Nekega dne pride nekdanji Pavlov prijatelj, ki se je učil z njim na vseučilišču in so njegovi stariši bili tam kot Pavlovi, v hišo Pavlovih starišev.

»Ali ste že slišali«, to je bila prva beseda, koja je zgovoril, ko je stopil v hišo.

»Kaj?« vprašata oba mahoma.

»O Vašem sinu. Postal je bogataš, ima lepo palačo in živi sijajno. Vsaki dan se zbira pri njem družba, da mu pomaga pripravljati zlato, katero je prinesel iz Kalifornije.«

Roditelja se pogledata. »Žena, ali misliš, da je srečen?« vpraša stari z drhtečim glasom, ko je sel odšel.

»Kako naj bi bil srečen, akoravno je bogat, ko pa je zgubil vero, naju in mir«, odvrne starka. »Morava ga rešiti, dragi mož. Mati Božja je dobra in usmiljena, ona naju ne zapusti. O Marija, pomagaj nam!« Reški pogleda na sliko Bogorodnice.

tarske, luteranske in ne vem, kaj vse ti kvasiš o tistih »cajtengah«. Ker sem pa jaz tvoj prijatelj Barigeljc, bistre glave in dobre pameti, sem takoj, ko sem to izvedel, začel tuhtati, kdo bi neki bil tako »hünsten«, da bi nas v »Štajerca« postavil. Brihtna glava vse izvoha. Prišel sem s svojo šegavostjo tako daleč, da sem prebral celo oni dopis, s katerim so nas mislili v »Štajercu« napadati. Toda pisali so tako podlo, da še celo »Štajerc« ni hotel sprejeti njih dopisa. Seveda mi tudi podpis onega gospoda, kateri je bil tako ponižen, da nas je hotel na tako nesramen način napadati, ni ostal neznan. Ko se ti, posvetna para, priklatiš domov, izročimo ga tebi, da mu zarinkaš njegov lažnjivi jezik. — Pa veš ti, piskroveški grešnik, ptujške »cajtenge« so tudi naše dušne pastirje napadale. Povem ti, da ni še tega dolgo, ko so pisale, da učijo narobe. In da učijo narobe, se je pokazalo v tem, da sta dva fantalina ubila krčmarja Verbovca v Hrašču.

Pomilujem te, ubogi »Štajerc«: Upam, da boš v kratkem kar naravnost spoznal in povedal, da si od hudega obseden, ter da imaš v seki celo belcebuba, sicer bi ne mogel kaj tako podlega zapisati. Natančno ti tudi, da so pri nas jabolka po 10 h klg, grozdja je malo pa tudi sliv ni dosti.

Vse to mi je naznanil moj prijatelj Tine Barigeljc, ki ga je, kakor vidite, gospod urednik, sama šaljivost. K temu imam še pristaviti: Srčne pozdrave. Piskrovez.

Iz Slovenjgrada. (Slovenska zastava.) Dne 18. t. mes. o priliki cesarjeve slavnosti razobesila se je iz poslopja »Narodnega doma« slovenska zastava. Pri tem se je pokazalo, da naši posilincevi res ne poznajo nobenih mej v svoji nestrpnosti. Ti Nemci so s silo odvzeli slovensko zastavo in jo zaplenili. S tem so pa pokazali, kako zaničujejo Slovence ter da jim ne priznajo nikakršnih pravic. To dejstvo dokazuje jasno, da Nemci ljubijo edino le slovenski denar, vse drugo pa, kar je slovenskega, grozno črtijo in zaničujejo.

Se predno je policist zastavo odvezl, prosili smo osebno pri okrajnem glavarstvu okrajnega glavarja, naj prepreči to ravnanje. On pa ni hotel nič storiti, ampak je ravnanje policista mirno gledal. Tudi našega odposlanca je z ostrimi besedami odslavlil. Niti na pismo pritožbo ni hotel nič ukreniti, mi smo se morali pritožiti brzojavno na namestništvo. Na to še le je glavar izdal sledečo rešitev ob pol 7. zvečer:

»Mislim, da bo najboljša, da grem tja«, reče mož po kratkem premišljevanju. »Čem mu govoriti na srce, da se spreobrne. A ti, žena, moli ta čas, da najdem besede, ki mu bodo segle do srca.«

»Da, da, dragi mož, le pojdi, tudi jaz sem te misli. Denarje, katere sva si prihranila, bodo zadostovali za pot.«

Stari je zmučen oblekel najboljšo obleko, da bi se ga sin ne sramoval, ter se odpravil na pot. Na vlaku je molil rožni venec.

Naposled privozi vlak v New-York. Po dolgem, trudapolnem hodu najde palačo svojega sina. To je bilo poslopje, lepo in sijajno. Stari je mislil, da je to predsednikova hiša in zopet vpraša, da bi se ne varal.

Po široki ulici, ki je vodila do palače, drdrala je kočija za kočijo. Zale gospice in gospodiči so se vozili v njih. Sluge so se žurili in sprejemali gospodo. Ko ti odido, gre stari v poslopje in hoče v dvorano. A sluga ga osorno vpraša, kaj želi.

»Želim k sinu, ker ga že dolgo nisem videl.«

»Kdo je Vaš sin?« vpraša sluga, na pol radovedno, na pol ježno.

»Pavel Šarlija mu je ime«, reče stari, »in jaz sem njegov oče.«

Drugi sluge in hlapci se zbero in gledajo prezirljivo na ubožca, ki je stal pred njimi v obnošeni obleki. Nekateri so se jeli smejeti.

»Kmetijski zadrugi v Slovenjgradu. Zastavo v belo-modro-rudeči barvi, katere je v jutro, dne 18. avgusta 1904 raz streho hiše »Kmetijske zadruge« v Slovenjgradu plapolala, je vsled ukaza slovenjgrškega predstojništva dopoldne istega dne uslužbenec občine odvezl in v občinsko pisarno oddal. Prizivu, katerega je kmetijska zadruga takoj proti odredbi mesnega zastopa pri c. kr. okrajnem glavarstvu pisмено vložila, ugodim in ovržem odredbo mesnega občinskega urada v smislu § 90 občinskega reda za Štajersko. Ta odredba občinskega urada prekorači namreč delokrog župana in ni bilo občinsko predstojništvo v Slovenjgradu kompetentno, tako odredbo izdati, ker je mesto Slovenjgrad sedež političnega okrajnega oblastva. Obenem se vrne zastava, katero je mestno občinsko predstojništvo zaplenilo. Nadalje sem primoran v smislu § 7 cesarske naredbe z dne 20. aprila 1854. d. z. l. št. 96 razobešanje belo-modro-rudeče barvne zastave na hiši kmetijske zadruge v Slovenjgradu prepovedati, ker zamore dati vsled sedajšnjega nasprotnega narodnega mišljenja med prebivalci Slovenjgrada razobešanje slovensko-narodne zastave povod nemirom. Proti temu odloku je prosto kmetijski zadrugi v teku štirinajst dni, računši od dneva, kateri sledi dostavi, vložiti priziv na c. kr. namestništvo v Graci pri okrajnem glavarstvu v Slovenjgradu. V slučaju, da bi se priziv vložil, se vendar mora od tukaj oddana prepoved v interesu splošnega mira in reda takoj vpoštevati. — C. kr. okrajni glavar.«

Čudno se nam zdi, da on prepove razobešanje slovenske zastave, ko mu je vendar znano, da je cel okraj slovenski, da šteje kmetijska zadruga 350 članov torej solastnikov »Narodnega doma« v Slovenjgradu, da šteje mesto Slovenjgradec 1.100 prebivalcev, od teh se je pri zadnjem ljudskem štetju priznalo 400 Slovencev. — Še bolj čudno se nam pa zdi, da ne prepove razobešanja frankfurterce ravno pred »Narodn. domom«. Ali je za Nemce druga mers, kakor za Slovence?!

V Podgorju pri Slovenjgradu se je obhajal letos cesarjev rojstni dan prav slovesno. Na predvečer je gorel na Klančnikovem hribu kres v črkah F. J. I. Pri tej priliki se je streljalo in spuščale so se rakete. Ljudi je privabilo prav veliko na hrib. Drugi dan je koj po 4. uri zjutraj budila godba po vasi ljudi s primernimi koračnicami, vmes pa so se oglašali topiči. Ob pol 9. uri je bila slovesna peta sv. maša, katere se je udeležila šolska mladina, občinski zastop, krajni šolski svet in veliko število občanov. Po sv. maši je svirala godba pri cerkvi cesarsko himno. Nato so se podali udeleženci s šolsko mladino na vrt gostilne g. Rogina, kamor jih je spremljala godba.

Tu se je pričela veselica. 24 otrok je govorilo iz cesarjevega življenja. Za to izvrstno in občudovanja vredno prednašanje gre iskrena hvala gospodu nadučitelju. Slavnostni govor pa je v krasnih besedah razvijal abiturijent gosp. Konrad Šmid. V marsikaterem očesu so igrale solze veselja in ljudstvo je bilo jako ginjeno. Med odmori pa nas je kratkočasila godba. Po dovršenih govorih se je pogostila šolska mladina, potem pa se je pričel slavnostni banket. Po končanem obedu je g. župan v lepih besedah napil na presvitlega cesarja s trikratnim »živijo«. Od mnogobrojnih udeležencev je odmeval navdušeni trikratni »živijo« našemu milemu vladarju.

Ko je bil slavnostni del pri kraju, oglašili so se pevci, godba, igre in zabave ni manjkalo. Ko nas je zvečer piš pregnel iz vrta v notranje prostore, se je začelo res veselo življenje. Med veselico je župan predstavil podčastnika g. Vinko Ocvirk, kateri je še služil pod slavnim vojskovodjem Radec-kjem. Ljudje so ga burno pozdravljali z »živijo«-klici. Da je ta slavnost tako imenitno izpadla, gre v prvi vrsti zahvala slav-

nostnemu odboru in slav. obč. zastopu ter tistim, ki so precejšne svote podarili za to slavnost. Bog povrni obilo! Tistim, ki bi bili v prvi vrsti dolžni udeležiti se slavnosti in so brez opravičenja izostali, pa kličemo: Vzdrnite se!

Sv. Lovrenc nad Prižinom. (Političen shod.) Gospod urednik, ker so zadnji čas razni listi vedeli toliko povedati in pisati o naši občini ter novem občinskem odboru, da ste tudi Vi kot resnicoljuben mož morali popravljati grde laži teh nemškutarskih listov, zato Vam poročam danes nekoliko vrstic, da boste imeli mirno vest ter popolno prepričanje, da je bilo prav, ko ste poročali, da zadnja naša občinska volitev ni zmaga od strani nemškutarjev, temveč zavednih poštenih slovenskih mož. Evo dokaz. Zadnje nedeljo zjutraj so lepaki naznanili, da nas popoldne ob dveh obišče v Gajšekovi gostilni demokratski kandidat za deželni zbor. Malo pred dvema je bilo zbranih na zborovališču že precej zavednih teharskih mož in mladeničev, pred hišo pa nekaj demokratov. Ob dveh bi bili mi lahko začeli zborovati, a sklenili smo čakati sklicatelje zborovanja. Kmalu po dveh prikoraka novoizvoljeni gosp. župan lovrenski z množico vrlih svojih mož in mladeničev, tako, da se je soba napolnila. Sedaj otvori na željo pričujočih domači gosp. kaplan zborovanje. Predsedstvo je bilo izvoljeno ednoglasno — eden ni hotel nič reči —. Predsednik je bil načelnik teharskega katol. političnega društva Martin Vizjak, namestnik vrli g. župan lovrenski J. Ocvirk, zapisnikar pa gosp. nadučitelj lovrenske šole Jezovšek. Besedo dobi gospod kaplan. Komaj začne govoriti, že zašumi po sobi: že gredo. Govornik se ne zmeni za to ter nadaljuje svoj skoraj eno uro trajajoči govor, kojega so navzoči mnogokrat prekinili z burnimi živijo klici. G. kaplan Janez Čemažar so nam prav po domače razložili važnost vsake volitve in dokazali, kako silno napačno da ravna, kdor ne gre volit misleč, brez mene bodo že opravili. Poučili so nas, kako da se vrši tajna volitev, koje do sedaj še nismo poznali. Ko so nam z mnogimi res smešnimi izgladi dokazali, da moramo pošiljati slovenske svoje otroke, če jih res ljubimo, ne v nemške šole, kjer pozabijo še slovensko, nemškega se pa ne naučijo, temveč v slovenske šole, kjer materinega jezika ne pozabijo, pa se tudi nemškega naučijo. Rekli smo vsi pričujoči pravi Slovenci, da ne maramo in ne potrebujemo nobenega Nemca, da bi z nami volil, a da zaničujemo in preziramo vsakega, ki radi par vinarjev zataji svoj rod in njegovo korist. Resnici na ljubo moramo priznati, da so demokrati bodisi škotski, bodisi trboveljski mirno in dostojno poslušali. Sedaj da gospod predsednik besedo demokratskemu kandidatu. Razvil je svoj program, kojega so navzoči večkrat prekinili z »de« in raznimi vprašanji tako, da jih je moral predsednik večkrat miriti. Govornik je rekel, da je namen četrte skupine t. j. sedajne volitve, da bi tudi delavci dobili v deželnem zboru svoje zastopnike. Ko se je izrazil, da je za podpravljenje ljudskih sol, popražali so poslušalci prav umestno, kdo pa bo državi dal denar ali ne tudi kmetje z izjemo, da bi potem ne imeli prav nobene pravice pri soli. Vprašanje, kaj bi on storil, ko bi kot poslanec dobil prošnjo za poldnevni pouk od krajnega šolskega sveta iz kakih gorskih krajev, kjer so sami kmetovalci; čujte, to vprašanje je rešil tako-le: Ustanovila naj bi se še ena šola, v kateri naj bi bil celodnevni pouk za tiste, ki se hočejo bolj izvežbati, a drugi naj hodijo v poldnevno šolo. Če povem, da je tu nastal velik šum, se pač ne bode čudili. Neko namigavanje, da naj bode duhoven v cerkvi, moral je vsled hrupa hitro opustiti, ko so ga gospod kaplan opomnili, da je Jezus rekel: »Pojdite po vsem svetu...« tedaj tudi tu sem med demokrate. Predsednik mu je za govor določeni čas še nekoliko podaljšal. Na našo prošnjo, da bi nam kaj povedal o našem deželnozbornem kandidatu Frd. Rošu, vedel